

УДК 633.352:636.034

© 2008

С. С. Коваль, кандидат сільськогосподарських наук
Ю. С. Деркач

Вінницька ДСГДС

ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ НАСІННЯ ЯРОЇ ВИКИ НА МОЛОЧНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ І ЯКІСТЬ МОЛОКА

Розвиток тваринництва в нинішніх економічних умовах змушує вишукувати шляхи інтенсифікації виробництва продукції тваринництва. Аграрна реформа, економічне зростання тваринницької галузі України пов'язані з широким використанням сучасних ресурсозберігаючих технологій, наукових досягнень та розробок технологічних новинок, які повинні формувати конкурентоспроможність тваринницької продукції та забезпечити нею населення країни на середньосвітовому рівні.

У системі заходів, спрямованих на збільшення виробництва продуктів тваринництва, головне місце відводиться організації повноцінної годівлі тварин, особливо білкових кормів, таких як соя, горох, вика.

Однією з перспективних але недостатньо вивчених культур в біологічному і господарському відношенні є яра вика. Висока продуктивність цієї культури, скороспілість і різностороннє використання (зелений корм, трав'яне борошно, сіно, силос) підтверджує високі можливості цієї культури в зміцненні кормової бази тваринництва.

Вика дає дуже поживний легкозасвоюваний білковий корм. За даними лабораторії інституту рослинництва її білок має багато важливих у фізіологічному відношенні амінокислот і високий коефіцієнт перетравлення. Зелена маса не містить глюкозинолатів, а тому згодовування її в чистому виді не викликає отруєння і захворювання на тимпаніт.

Яра вика відзначається високими кормовими якістьми і містить багато білків, вітамінів, мінеральних солей. Вона дає урожай насіння 20-26 ц з 1 га і нагромаджує у ґрунті до 50-80 кг на 1 га азоту. Поживні якості зеленої маси і сіна вики ярої 100 кг зеленої маси відповідають 16 кормовим одиницям, а така сама кількість сіна – 56 кормовим одиницям з вмістом перетравного протеїну 140 грам на кормову одиницю. Зерно вики містить у середньому 26-36% білка.

Виникло питання вивчити вплив дерті з ярої вики на підвищення молочної продуктивності і якість молока у порівнянні з дерттю з гороху.

З метою вивчення білкових культур в годівлі великої рогатої худоби було проведено два науково-господарських досліди.

Перший дослід по вивченню продуктивної дії насіння ярої вики у порівнянні з горохом на молочну продуктивність корів і хімічний склад молока проведений у ДГ «Олександрівське».

На дослід по принципу аналогів було набрано дві групи корів (за віком, живою масою, датою розтелу продуктивності) української чорно-рябої молочної породи по 10 голів у групі.

Раціон годівлі дослідних корів приведений в таблиці 1. На одну корову одиницю припадає 109 гр. перетравного протеїну. концентрація енергії – 0,73. Оптимальний рівень Са до Р – 1,95:1

1. Раціон годівлі дослідних корів

Назва кормів	Кількість кормів, кг	У раціоні міститься						
		кормових одиниць	перетравного протеїну, г	сухої речовини, кг	цукру, г	кальцію, г	фосфору, г	каротину, мг
Солома ячмінна	4	1,32	184	3,51	49	19	4,5	-
Сіно багаторічних трав	2,5	1,45	213	2,1	83	25	7,5	60
Сінаж багаторічних трав	8	2,32	296	3,56	95	20	12	144
Силос кукурудзи	20	4,2	260	4,92	90	36	23	520
Дертть ячмінна і пшенична	1	1,19	82	0,86	39	2,3	4,1	-
Барда хлібна	10	0,6	100	0,6	-	5,0	3	-
Дертть горохова	0,5	0,58	82	0,43	20	1,5	1,62	-
Дертть з вики	0,5	0,57	138	0,42	17	1,27	1,6	-
У раціоні міститься, всього		11,65	1273	15,97	373	108,57	55,7	724

У першу декаду досліду, крім основного раціону, коровам першої дослідної групи, давали 0,5 кг дерті з вики на голову вдень, другої – 0,5 кг дерті з гороху. У подальшому першій і другій групам згодовували на 1 л молока по 200 г дерті з вики і 200 дерті гороху відповідно.

Хімічний склад молока за даними Тростянецького молокозаводу наведено в табл. 2

2. Хімічний склад молока дослідних груп

	Кличка корів	% жиру	% білка	СОМО	Щільність	Температура замерзання
Корови I дослідної групи, яким згодовували дерть вики						
	Волошка	4,04	3,7	8,71	28,7	57,6
	Зайка	4,09	3,18	8,47	27,7	56,6
	Омега	4,31	3,41	8,58	27,9	56,2
	Ліщина	3,91	3,15	8,40	27,6	58,2
	Колона	4,44	3,45	91,8	30,2	59,7
	Всього	4,16	3,27	8,67	28,4	57,1
Корови II дослідної групи, яким згодовували дерть гороху						
	Сосонка	3,98	3,08	8,46	27,7	53,5
	Мазунка	3,96	3,11	8,56	28,2	56,1
	Білуга	3,87	3,14	8,32	27,5	55,0
	Синця	3,85	3,21	8,36	27,5	56,1
	Маківка	4,19	3,28	8,72	28,5	57,0
	Всього	3,96	3,17	8,46	27,8	55,1

Аналіз продуктивності і якості молока дослідних корів за період дослідження наведено в таблиці 3.

3. Аналіз продуктивності і якості молока дослідних корів

Групи тварин	При постановці на дослід			По закінченні дослід			+/-		
	надій, кг	% жиру	% білка	надій, кг	% жиру	% білка	надій, кг	% жиру	% білка
I Дослідна група згодовування дерті вики	1135	3,81	3,23	15,65	4,16	3,27	+4,3	+0,35	+0,06
II Дослідна група згодовування дерті гороху	11,64	3,81	3,22	14,02	3,96	3,25	+2,38	+0,15	+0,03

На основі проведеного дослідження встановлено, що вищий надій молока мали корови, які отримали дерть з вики. Надій у них був щоденно на 4,3 кг

молока 0,35 % жиру, 0,06 % білка вищий ніж у корів які отримували дерть з гороху (2,38 кг молока 0,15 % жиру і 0,03 % білка).

Другий дослід порівняльний був проведений у дослідному господарстві Вінницької ДСГДС по згодовуванню екструдованої сої, вики і гороху, їх вплив на молочну продуктивність корів і хімічний склад молока. На дослід за принципом аналогів було набрано три групи корів по 10 голів у кожній. Раціон годівлі для усіх груп був ідентичним. Крім основного раціону коровам першої групи згодовували по 200 г екструдату сої, другої групи по 200 г екструдату вики, і коровам третьої групи по 200 г екструдату гороху на 1 л молока відповідно.

Результати проведеного дослід у коровах червоно-рябої молочної породи по згодовуванню екструдату сої, екструдату вики і екструдату гороху наведені у таблиці 4.

4. Результати проведення дослід у ДГ ВДСГДС на коровах червоно-рябої молочної породи по згодовуванню екструдату сої, вики і гороху

Дослідні групи	Показники при постановці на дослід			Показники при знятті з дослід			± до початку дослід		
	% жиру	% білка	надій, кг	% жиру	% білка	надій, кг	% жиру	% білка	надій, кг
1. Корови, які одержували додатково до о.р. екструдат сої	3,0	2,8	10,56	3,6	2,97	12,4	+0,60	+0,17	+1,84
2. Корови, які одержували додатково до о.р. екструдат вики	3,0	2,8	10,5	3,46	2,96	13,08	+0,46	+0,16	+2,58
3. Корови, які одержували додатково до о.р. екструдат гороху	3,0	2,8	10,4	3,1	2,94	11,66	+0,10	+0,14	+1,26

На основі проведеного дослід встановлено, що вищий надій молока мали корови, які одержували екструдат вики. Надій у них був щоденно на 2,6 кг більший ніж у корів I і II групи. А найвищий процент жиру і білка +0,60% +0,17% відповідно мали корови яким згодовували екструдат сої.

Аналіз проведених дослідів дає підставу підтвердити, що насіння ярої вики (дєрть чи екструдат) дає можливість отримати вищу прибавку молока у порівнянні з соєю і горохом. А найвищий процент жиру і білка одержано від корів яким згодовували сою.

Висновки. На основі проведених нами досліджень рекомендовано господарствам області з різною формою власності, для підвищення надоїв молока і покращання його якості сіяти кукурудзу з соєю і вико-мішанку (вика + овес + ячмінь) в різні строки, буде дорідна зелена маса, сіно і силос. А відтак вироблена продукція з такого молока буде мати попит як на власному так і на зарубіжному ринку.